

Vlaams
Parlement

ingediend op **283** (2014-2015) – Nr. 1
12 maart 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Joris Poschet en Güler Turan

over het eindrapport van de speciale taskforce
van de Europese Investeringsbank en de
Europese Commissie over investeringen in de EU
en de finale projectlijst voor België

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Rik Daems.

Vaste leden:

mevrouw Ingeborg De Meulemeester, de heren Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, mevrouw Manuela Van Werde;
de dames Sabine de Bethune, Vera Jans, de heren Ward Kennes, Johan Verstreken;
de heren Rik Daems, Herman De Croo;
de dames Tine Soens, Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

de dames Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;
de dames Karin Brouwers, Griet Coppé, de heer Joris Poschet, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;
de dames Caroline Gennez, Ingrid Lieten;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin;
de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Inleiding door de heer Rik Daems, commissievoorzitter	4
2. Toelichting door mevrouw Julie Bynens, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU.....	4
3. Vragen en opmerkingen van de leden	7
4. Antwoorden van mevrouw Julie Bynens	10
Gebruikte afkortingen	12

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed besprak op 13 januari 2015 het eindrapport van de speciale taskforce van de Europese Investeringsbank en de Europese Commissie over investeringen in de EU, alsmede de finale projectlijst die voor België werd opgesteld door een ambtelijke werkgroep. Dat gebeurde onder de vorm van een gedachtewisseling met de algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU, mevrouw Julie Bynens.

1. Inleiding door de heer Rik Daems, commissievoorzitter

De heer *Rik Daems*, voorzitter, wijst vooraf op de verrassende mededeling op de eerste pagina van het document, dat de inhoud noch de Europese Commissie noch de EIB bindt. Waarom dan zoveel geld uitgeven om het rapport op te stellen, is dan de logische vraag. Hij verwelkomt mevrouw Julie Bynens en stelt de leden ervan op de hoogte dat zij vandaag slechts een eerste duiding zal geven. Als er meer duidelijkheid is aangaande de verdere wettelijke procedure, alsook de concrete afspraken hieromtrent op Vlaams niveau, kan er een vervolgssessie worden georganiseerd.

2. Toelichting door mevrouw Julie Bynens, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU

Mevrouw *Julie Bynens* licht eerst de context toe. Europa bevindt zich nog altijd in een economische laagconjunctuur en de investeringen in 2013 lagen nog altijd aanzienlijk onder het precrisisniveau. De heersende idee is dat investeringen belangrijk zijn voor groei, zeker op langere termijn. Na een informele discussie heeft de Ecofinraad dan ook beslist een taskforce op te richten, waarin de EIB en de Europese Commissie maar ook elke lidstaat met één vertegenwoordiger zitting hebben. De taskforce is bij officiële brief aan de minister van Financiën eind september opgericht, met als doel midden november een eindrapport op te leveren. Die resultaten zijn in december besproken door de Econfinraad maar ook door de Europese Raad.

De taskforce moest detecteren, onder meer op basis van een vragenlijst ingevuld door de lidstaten, waar de belangrijkste investeringsnoden in de EU liggen, waar de barrières en flessenhalzen zijn voor investeringen en financiering en welke oplossingen naar voren konden worden geschoven. De taskforce moest ook bepalen welke goede projecten op korte termijn een effect kunnen hebben op sociaaleconomisch vlak maar financiële problemen ondervinden om snel gelanceerd te worden. Voor België zat een vertegenwoordiger van de FOD Financiën in de taskforce. Gezien hun bevoegdheid over belangrijke investeringscapaciteiten heeft deze vertegenwoordiger daarover uiteraard overlegd met de gemeenschappen en gewesten.

De opdracht van de taskforce, die ook bij het rapport gevoegd is, is vrij vaag. De Belgische antwoorden op de vragenlijst zijn een compilatie van de bijdragen van de deelstaten en de federale entiteit. De vragenlijst zit in de bijlage van het rapport. Vlaanderen heeft sectoren vermeld die te kampen hebben met investeringsuitdagingen, maar ook flessenhalzen aangeduid, vooral voor publieke investeringen die beperkt worden door Europese regels, maar ook voor private investeringen.

De tweede opdracht was goede projecten oplijsten die startensklaar zijn maar financiële problemen ondervinden. De taskforce stelde vijf criteria voorop. Het eerste was een toegevoegde Europese waarde, het project moest dus bijdragen aan Europese doelstellingen zoals de Europa 2020-strategie, Horizon 2020, Europese transportdoelstellingen en klimaatdoelstellingen. Het project moest economisch levensvatbaar zijn en dus sociaaleconomische terugverdieneffecten

hebben. De eerste investeringsuitgaven moesten mogelijk zijn in de periode 2015-2017. Ook het genereren van bijkomende financieringsbronnen was aangewezen, in het investeringspakket-Juncker zal dat trouwens een cruciaal criterium zijn. Tot slot moest het project een redelijke omvang hebben, dan wel gebundeld kunnen worden tot een zeker volume.

België heeft zich van die taak gekwetend vooraleer er iets anders dan de financiële reikwijdte van 300 miljard euro bekend was over het investeringspakket-Juncker. Om die reden heeft België de opdracht breed geïnterpreteerd. Vlaanderen heeft een ambtelijke, administratieve oefening gedaan die een niet-exhaustieve lijst opleverde van alle interessante investeringsprojecten in Vlaanderen, zonder dat er financiële verbintenissen voor waren. Dat was trouwens onmogelijk gezien de dertig projecten op de lijst van Vlaanderen ongeveer 29 miljard euro zouden kosten. Samen met de projecten van de andere Belgische overheden zijn die in een tabel aan Europa bezorgd.

De ongeveer 2000 projecten van alle Europese lidstaten kosten 1300 miljard euro, waarvan 500 miljard euro in de eerste drie jaar. De belangrijkste sectoren zijn: de energie-unie en de transportsector elk voor ongeveer 29 percent, de sector kennis, innovatie, digitale economie voor ongeveer 18 percent, de sociale infrastructuur voor 15 percent en leefmilieu voor ongeveer 9 percent. Omdat de criteria en doelstellingen vaag waren en er geen zicht was op het financieringsmechanisme, hebben de meeste lidstaten elk project dat beantwoordde aan de criteria op de lijst geplaatst. De EIB noch de taskforce hebben de projecten gescreend, ze hebben zelfs niet gecontroleerd of ze voldeden aan de criteria. De lijst is dus niet meer dan indicatief en daar wordt geen enkel Europees financieel engagement tegenover gesteld. Dus het is niet omdat een project op de lijst staat dat het gefinancierd wordt, het is evenmin zo dat een project dat er niet op staat, uitgesloten is van financiering.

Als flessenhalzen vermeldt de taskforce het investeringsklimaat, de macro-economische onzekerheden, een onvoldoende eengemaakte markt, administratieve rompslomp, financiële risico's op de markt, een fragmentatie van de kapitaalmarkt, het ontbreken van standaarden voor projectvoorbereiding en projectmanagement en de lange procedures. Op enkele van die knelpunten wil de Europese Commissie nu inzetten.

Als oplossing stelt de taskforce onder meer een pijplijn van investeringsprojecten voor die ook bekend gemaakt wordt in andere landen. Dat is de reden waarom de lijsten van de landen ondertussen publiek gemaakt zijn op de website van de Europese Commissie. De taskforce doet daarnaast enkele voorstellen over toegang tot financiën en nieuwe financiële instrumenten. De Europese Commissie en de taskforce opperen om minder te werken met subsidies en cofinanciering maar meer met financiële hefboomen zoals garantie voor leningen. Het ondernemingsklimaat denkt de taskforce onder meer te kunnen verbeteren met technische assistentie en hulp, informatiesystemen en administratieve vereenvoudiging.

De taskforce staat natuurlijk niet op zich. Eind november heeft commissievoorzitter Juncker een investeringsplan gelanceerd. Vooral de aankondiging dat er 300 miljard euro zou komen, heeft al heel wat stof doen opwaaien. Ondertussen is duidelijk dat het investeringsplan op drie pijlers stoelt, waarvan de eerste de creatie is van het nieuwe Europees Fonds voor Strategische Investerings (EFIS), bestaande uit 5 miljard euro van de EIB en 16 miljard euro van de Europese Commissie, die het geld haalt uit budgetten van Horizon 2020, uit de financieringsfaciliteiten voor Europese verbindingen (Connecting Europe Facility) en uit de flexibiliteitsmarge van bepaalde programma's. De middelen zullen als hefboom dienen om voordeligere (lenings)voorwaarden te bedingen en risicobescherming

onder meer tegen het eerste verlies (first loss protection) te bieden aan partners op private markten. De Europese Commissie rekent erop met de middelen ongeveer vijftien keer meer privaat kapitaal te verzamelen, te samen ongeveer 315 miljard euro.

Ook lidstaten worden aangespoord om geld in dat fonds te stoppen. De staten hebben echter absoluut geen garantie dat het geld zal worden gebruikt voor hun eigen projecten, de budgetten worden dus niet thematisch noch geografisch gealloceerd. De taskforce heeft zich in haar finale rapport niet gebogen over de problemen die de lidstaten aankaarten bij hun publieke investeringen, al is het maar omdat wijzigingen aan de bestaande begrotingsregels voor Duitsland zeer moeilijk liggen. De Europese Commissie heeft wel toegezegd dat als lidstaten door een storting in het fonds budgettair in de problemen komen en bijvoorbeeld in een buitensporigtekortprocedure terechtkomen, daar rekening mee te houden door de uitgave bijvoorbeeld te neutraliseren. De vraag is of dat voldoende zal zijn qua motivatie. In de Europese Raad bleek alvast dat die toezegging op dat moment voor weinig lidstaten volstond. Qua sectoren wordt voorlopig gewag gemaakt van breedband- en energienetwerken, de transportinfrastructuur, onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, hernieuwbare energie.

De tweede pijler van het investeringsplan is ervoor zorgen dat de budgetten van het fonds in de reële economie terechtkomen. De lijst van 2000 projecten zal zeker een interessante basis vormen, maar een onafhankelijk comité van investeringsexperts zal instaan voor de selectie van projecten. Voor de lidstaten zal het zaak zijn om de EIB en het onafhankelijke comité attent te maken op hun interessante projecten. Dat kunnen dan ook projecten zijn die nog niet op de lijst staan.

De derde pijler van het investeringsplan is een ondernemingsvriendelijk klimaat creëren door administratieve vereenvoudiging, door het opzetten van een adviescentrum voor de lidstaten, door een sterkere kapitaalunie en een volmaktere eengemaakte markt. De commissie zal dat de komende jaren verder uitwerken.

Mevrouw Bynens resumeert dat de lijst van projecten dus louter indicatief is, geen enkel financieel engagement inhoudt en niet exhaustief is. Bepaalde Vlaamse projecten op de lijst zullen allicht wegvallen omdat twee van de vijf criteria zeer cruciaal zullen worden. De primaire focus is privaat kapitaal losweken. Exclusief of quasi exclusieve publieke investeringen komen dus in eerste instantie niet in aanmerking. Een ander belangrijk criterium is de timing: de eerste investeringen moeten mogelijk zijn tussen 2015 en 2017. Dat betekent dat projecten maar kunnen worden aangeboden als ze zeker startensklaar zijn.

Uiteraard zal Europa een wetgevend proces moeten starten om het fonds formeel op te richten. Alsook moet er een akkoord zijn over de budgetten en afspraken over de beheersstructuur. Het onafhankelijke comité van investeringsexperts en een soort stuurgroep moeten worden geïnstalleerd. Bijdragen van lidstaten of nationale stimuleringsbanken aan het fonds zullen allicht een plaats in de stuurgroep opleveren. Die zal niet de selectie doen, maar op basis van het wetgevende kader de grote lijnen uittekenen. Deze week wordt het wetgevende proces ter oprichting van het fonds allicht gelanceerd. Het is de bedoeling de versnelde procedure te eindigen in juni. Het proces verloopt via codecisie, dus volledige medebeslissing van het Europese Parlement. De timing is ambitieus. Het fonds zal vanaf juni financieringen doen, maar dat neemt niet weg dat de EIB vanuit zijn actuele werking al een deel van de projecten op zich neemt.

De financiële bijdragen, het financieringspercentage, de timing en dergelijke zijn nog onduidelijk. Vlaanderen dient de evolutie van het wetgevende proces te

volgen maar ook na te gaan of bepaalde projecten, waar het zich financieel wenst toe te engageren, volgens de vage criteria er bovenuit steken. Dat zal het mogelijk maken snel van start te gaan, eens alles op de sporen staat.

3. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Herman De Croo* stelt een zekere discrepantie vast tussen het rapport en het investeringsplan. Het vooropgestelde multiplicatoreffect is kolossaal en het is de vraag of dat haalbaar is. Voorts merkt het lid op dat als Europa zich ook inlaat met pps-constructies, het moeilijk lidstaten die zich daar ook aan bezondigen, kan veroordelen. Hem treft dat er een soort van vergiffenissysteem zou worden ingebouwd, waarbij lidstaten die contribueren een soort premie krijgen voor onregelmatig gedrag. Met veel genoegen merkt de heer De Croo dat Europa de energie-unie, de energiemarkt tracht te realiseren. Tot slot haalt het lid aan dat een multiplicatoreffect enkel mogelijk is bij rendement, dat zou tegelijk de Europese visie op de pps kunnen verantwoorden.

Ook de heer *Karl Vanlouwe* betwijfelt of een multiplicatoreffect met een factor vijftien wel haalbaar is. Het investeringsplan-Juncker ziet daarvoor vooral mogelijkheden in onderzoek en ontwikkeling. In een rapport van Ernst & Young zag zowat de helft van de achthonderd ondervraagde CEO's van Europese bedrijven onderzoek en ontwikkeling als primaire factor in investeerdersaantrekkingskracht. Hij hoopt dan ook dat Europa niet gewoonweg middelen zal verschuiven van andere projectfinancieringsbronnen voor onderzoek en ontwikkeling naar het fonds, maar wel extra middelen zal vinden om privé-investeerders te activeren.

Alle Belgische projecten op de indicatieve lijst kosten samen 78 miljard euro. De heer Vanlouwe merkt op dat het GEN erop staat, alsook de Oosterweelverbinding. Hij is zich ervan bewust dat dit louter indicatief is en geen enkel engagement inhoudt, maar informeert of de deelstaten onderling of met de federale overheid afspraken maakten. De eerste minister zei meteen na de Europese top op 18 en 19 december, bijkomende informatie te willen vooraleer te beslissen of België in het fonds zou investeren. Is daar ondertussen al meer over bekend?

De heer *Joris Poschet* is blij dat de gewesten en gemeenschappen betrokken zijn via de FOD Financiën. Een hefboomeffect met een factor vijftien lijkt ook dit lid sterk. Daarenboven wordt er van de lidstaten en de privésector nog 185 miljard euro extra verwacht om het totale budget van 500 miljard euro te bereiken. Als de 63/37-verhouding doorgetrokken wordt op de Vlaamse projecten die 12,33 miljard euro kosten in de drie eerste jaren, is er nog eens 4,5 miljard euro op te brengen door de Vlaamse overheid of de privésector. Wie wordt er aangesproken om te investeren? Weinig landen hebben zich blijkbaar vooralsnog bereid verklaard in het fonds te doteren. Duitsland blijkbaar wel, mits er aan enkele voorwaarden voldaan wordt. Zijn er nog andere landen bereid? Wie trekt het project, de EIB of de Europese Commissie? Is er een duidelijke taakafbakening? Hoe wordt structureel overleg tussen de Belgische beleidsniveaus over dit project verzekerd?

Mevrouw *Güler Turan* merkt op dat, als ze geen lid was van het gemeenschappelijke adviescomité Senaat-Vlaams Parlement, ze vast meer problemen had gehad om de draagwijdte van de taskforce te begrijpen. De toelichting van mevrouw Bynens bevestigt haar eerdere conclusies, die ze onder meer trok uit de debriefings van de premier. De Europese Raad heeft aanvankelijk gezegd dat de middelen van het EFSI additioneel en complementair zouden zijn aan de bestaande EU-programma's en de initiatieven van de EIB. Bij nader inzien gaat het echter slechts over 5 miljard euro extra, de andere 16 miljard euro komen uit verschuivingen van middelen voor de Europese 2020-doelstellingen.

Na het rapport van de taskforce moet er een stuurgroep opgericht worden die het fonds zal instellen. Daarnaast moet er nog een jury aangeduid worden die de projecten zal beoordelen. Is dat de stuurgroep zelf of is die jury een apart orgaan? Aan de bijdragende lidstaten is budgetneutraliteit beloofd. Ziet mevrouw Bynens naast Duitsland nog andere landen bereid om in het fonds te storten? Wat de taskforce als flessenhalzen aangeeft, maakt immers ook duidelijk dat landen niet veel financiële ruimte hebben. Het succes van het project valt of staat met de financiering, de EIB start dan ook al met de huidige middelen.

België heeft projecten ingediend die bijna het volledige budget-Juncker zullen opslorpen. De projecten zullen objectief geëvalueerd worden zonder geografische of sectorale voorkeuren. Weet mevrouw Bynens of en hoeveel Vlaanderen in het fonds zal bijdragen? Is Vlaanderen nog geïnteresseerd om geld te geven als het niet zeker is dat zijn projecten geld krijgen? Voorts oppert mevrouw Turan dat het vooropgestelde multiplicatoreffect veeleer een promotiestunt is. In hoeverre is dat realistisch? Daarnaast is het de bedoeling risicokapitaal van privéinvesteerders los te maken, maar hoe zal dat gebeuren in landen die dat het meest nodig hebben? Mogelijk zijn bedrijfsleiders alleen bereid te investeren in landen waar ze de meeste winsten denken te realiseren, waar ze de beste contacten hebben. Daarbij komen nog de problemen van de uiterst ingewikkelde financiële technieken, garanties, kapitaal deelnemingen, schuldgaranties, risicokapitaal enzovoort. Heel wat zal afhangen van de wetgeving en de oprichtingsvoorwaarden.

Van de 21 miljard euro die vanuit de EU en de EIB moet komen, zal 16 miljard euro gereserveerd zijn voor langetermijninvesteringen, 5 miljard euro zou naar kmo's gaan. Naast langlopende projecten is het EFSI ook op zoek naar projecten met een kortere looptijd van vijf tot tien jaar. Onderzoek wijst uit dat investeringen in innovatie, opleiding, een betere dekking van energienetwerken, breedband en het energiezuinig maken van woningen en kantoorgebouwen, belangrijker zijn in welvarende regio's met een hoge vergrijzingsgraad. Een perfecte omschrijving van Vlaanderen, aldus het lid. Hoe kunnen er garanties worden verkregen dat het merendeel van de middelen niet naar de grote infrastructuurprojecten gaat? En hoe zal het criterium van de omvang rijmen met de reservering van middelen voor kmo's en kleinere projecten? Hoewel het EFSI geen blijk zou geven van een sectorale voorkeur bij de evaluatie, heeft mevrouw Bynens toch enkele sectoren opgesomd. Heeft zij dan recentere informatie of hoe kan dat?

Mevrouw Güler Turan wil tot slot nog weten of België een meer selectieve projectenlijst zal indienen bij de nieuwe beoordelingsstructuur. Gaan de entiteiten dan samen zitten om de projecten nog eens te screenen of zal dat worden overgelaten aan die nieuwe structuur?

De heer *Wouter Vanbesien* informeert of er in België een debat geweest is tussen de deelstaten en de federale overheid over de lijst. Of gaat het gewoon om een optelsom van wat werd ingediend door de diverse entiteiten?

In Vlaanderen is het blijkbaar een ambtelijke oefening geweest, gewoon alles wat aan de criteria voldeed is ingediend. Was dat in de andere landen ook zo of was er daar toch een politiek debat over?

Ook de heer Vanbesien acht het hefboomeffect van een factor vijftien ongeloofwaardig. Het maakt van het fonds een schijnfonds. Desalniettemin wil hij graag weten of het voorspelde multiplicatoreffect gestaafd is met argumenten of met gelijkaardige voorbeelden. Een van de criteria is dat er ook andere financiering is. Is dat dan noodzakelijk private financiering of kan overheidsfinanciering ook? De Oosterweelverbinding staat bijvoorbeeld op de lijst, maar de pps-constructie

daarvoor wordt door Europa beschouwd als horende tot de Vlaamse overheid. Komt die dan helemaal niet in aanmerking?

De heer *Jan Bertels* begrijpt dat financieringen vanuit de lidstaten in het nieuwe fonds niet zouden meetellen in de Europese twopack of sixpack. Hoe loopt die procedure? Wordt dat beslist door boekhouders of andere experts, of is het een politieke beslissing? Voor die vraag is hij door de minister-president naar mevrouw Bynens doorverwezen.

De heer *Rik Daems* is lid van een raad van bestuur van een investeringstoezicht-commissie die toeziet op gedane investeringen en van een investeringscommissie van dergelijke fondsen. Is de logica achter het Junckerinvesteringsfonds vergelijkbaar met de logica van een klassiek private equity fund, dat op basis van de kwaliteit van een project beslist om er al dan niet in te investeren? Noch geografische, noch sectorale elementen zouden meespelen, terwijl dat wel het geval is bij private equity funds. De sector is een bepalende factor van de rendabiliteit. Is de werking van het Junckerfonds überhaupt vergelijkbaar met een normaal investeringsfonds? En is het dus de bedoeling om rendement te halen uit de investeringen, of zijn de Europese middelen gewoon een subsidie?

De heer Daems vermoedt dat als de parlementsleden mevrouw Bynens aangehoord hadden vóór de vergaderingen in Kamer en Senaat, dat hun vragen aan de premier heel anders waren geweest. Volgende keer zouden de agenda's dan ook beter op elkaar moeten worden afgestemd.

De taskforce verzamelde projecten. De Vlaamse inzendingen hadden minstens een of andere vorm van rendement want waren ofwel privaat, ofwel publiek-privaat. Daarnaast stelt de taskforce voor een investeringsfonds op te richten. Het is de verdienste van de taskforce dat er wordt getracht criteria te hanteren die het potentieel hebben om financiële middelen aan te trekken (sourcing). Het verrast de heer Daems echter dat de taskforce bij voorkeur sectoren selecteert waarvan op voorhand bekend is dat de rendementsverwachting eerder laag is: transport – waaronder het publieke transport – de energiesector, de sociale infrastructuur. De groene economie krijgt slechts 9 percent toebedeeld, innovatie en digitalisering slechts 18 percent. Deze verdeling miskent de normale private investeringslogica.

De factor vijftien van het plan-Juncker is volgens de heer Daems extreem speculatief. Hij heeft zelf ooit wetsvoorstellen ingediend om banken te verbieden boven een hefboom van drie te gaan, omdat daarboven het risico te groot is. Welke private investeerder zal minder dan 7 percent risicodekking voldoende achten, zeker bij projecten die weinig rendement beloven zoals het grootste deel van de projecten op de lijst? Dat de Europese Commissie bereid zou zijn bij investeringen in het fonds de procedure bij buitensporige tekorten aan de kant te schuiven, wil eigenlijk zeggen dat ze bereid is om, zoals Vlaanderen al langer vraagt, investeringen buiten het begrotingssaldo te houden. Dat is toch hoogst verbazend. Investeringsprojecten horen overigens afgeschreven te worden op hun volledige looptijd en niet volledig in het jaar van uitgave in de begroting ingeschreven te worden.

De heer Daems verwijst naar grote investeringsfondsen, zoals BNDES (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social) in Brazilië en China Investment Corporation (CIC), die tussen de 400 en 700 miljard dollar groot zijn. De beslissingen worden daar genomen door een beperkt investeringscomité dat onafhankelijk is en oordeelt op basis van de kwaliteiten van een dossier. Meestal doen die investeringen in de bedrijfswereld, de private sector dus. Bij een investeringscomité in een publieke omgeving worden de leden niet noodzakelijk gekozen op basis van hun kwaliteiten. Daarbij komt nog dat de lonen van echte

topexperts zo exuberant zijn dat het politiek allicht niet haalbaar is. Omdat de regio geen rol speelt, zou het kunnen dat, als de kwaliteit goed is, Vlaanderen verhoudingsgewijs veel projecten goedgekeurd krijgt. De federale projecten (ter waarde van 20 miljard euro) zijn bijna uitsluitend publiek, rendement nul dus. De Vlaamse (ter waarde van 30 miljard euro) zijn ofwel publiek-privaat of exclusief privaat. Dat is dus een enorme kans voor Vlaanderen om investeringen aan te trekken. Hoe kan de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat haar projecten op de radar komen van het onafhankelijke investeringscomité? En is er enige synergie met de andere Belgische overheden mogelijk? Hij vermoedt het niet omdat enkel projecten beoordeeld worden.

4. Antwoorden van mevrouw Julie Bynens

Mevrouw *Julie Bynens* kan enkel op basis van de nu beschikbare informatie antwoorden omdat nog heel wat afhankelijk is van het wetgevende proces, van de structuren, van de financiële marges. De komende weken en maanden zal allicht veel concreter kunnen worden ingegaan op de diverse aspecten die door de leden werden aangekaart.

Ook de pers laat zich heel kritisch uit over de omvang van de verwachte hefboomwerking. Ze heeft begrepen dat het echter een proces in twee stappen is. Het is de bedoeling om met de 21 miljard euro bestaande middelen (16 aangedragen door de commissie en 5 door de EIB) een leencapaciteit van 63 miljard euro te genereren, dus een factor drie, waarmee dan vijf maal meer private middelen kunnen worden verzameld omdat ze gewaarborgd zullen worden door en de kredietstatus krijgen van de EIB. De voorzitter van de EIB, de heer Werner Hoyer, heeft in zijn verdediging tegen de kritiek daarop al enkele projecten aangehaald waar het beoogde multiplicatoreffect ooit gehaald is. Dat geeft uiteraard geen garanties op succes, sommigen gaan er zelfs vanuit dat dit de grote flop van de Europese Commissie zou kunnen worden.

Wat de bijdrage van de lidstaten aan het fonds betreft, heeft Eurostat al duidelijk gemaakt dat het de regels van het verdrag zal volgen. De Europese Commissie zegt daarentegen dat ze bereid is haar interpretatiemarge te gebruiken als lidstaten in de problemen komen door de bijdrage, maar geen uitzondering zal maken op het Stabiliteits- en Groeipact. Los daarvan denkt de Europese Commissie aan enkele flexibiliteitsmechanismen binnen het Stabiliteits- en Groeipact, zonder echter in te gaan tegen de verdragsbepalingen. Zo zou het kunnen dat landen meer tijd krijgen om een begrotingsevenwicht te bereiken in periodes van laagconjunctuur. Daarover wordt deze week een mededeling van de Europese Commissie verwacht.

De eventuele bereidheid van de Europese Commissie om mild te zijn voor begrotingstekorten geldt enkel voor de middelen die in het fonds zelf gestort worden. De vraag van Vlaanderen om die mildheid ook te hanteren voor cofinanciering van investeringen, zonder via het fonds te passeren, is vooralsnog niet aan bod gekomen.

Wie uiteindelijk het project zal trekken en hoe het mechanisme zal verlopen, zal moeten blijken uit de wetgeving die ook de beheersstructuur moet vastleggen. Het is alvast duidelijk dat er een aparte entiteit wordt gecreëerd bij de EIB die gebruik kan maken van de kredietstatus van die bank maar er geen negatief effect op kan hebben. Zo zal het fonds in ieder geval nooit de status van de EIB kunnen aantasten. Ook dat moet worden geregeld in het wetgevingsproces. In de structuur zullen zowel vertegenwoordigers van de EIB als van de Europese Commissie zitting hebben, maar misschien ook vertegenwoordigers van lidstaten of nationale stimuleringsbanken die aan het fonds bijdragen. Vooralsnog verwacht mevrouw Bynens drie bestuursorganen: de stuurgroep van het

bestuursorgaan van het fonds die onder de EIB staat maar die de kredietstatus ervan nooit kan 'besmetten', de raad van bestuur van de EIB die altijd een belangrijke rol zal blijven spelen en waar ook een Belgische vertegenwoordiger zitting in heeft, namelijk iemand van de FOD Financiën, en het onafhankelijke comité dat de projecten zal selecteren.

De Belgische lijst is inderdaad gewoon een compilatie van de projecten van de verschillende overheden. Er is een oproep geweest van de FOD Financiën en de diverse entiteiten hebben een bijdrage ingezonden. Er is slechts één DGE-vergadering aan gewijd omdat sommige overheden vonden niet tijdig op de hoogte gesteld te zijn. Op die vergadering werden de doelstellingen en criteria toegelicht waarna er nog enkele projecten aan de lijst zijn toegevoegd. Op geen enkel moment zijn de projecten echter becommentarieerd of geselecteerd. Ook nu zijn daar nog geen afspraken over gemaakt. Elk beleidsniveau wacht het wetgevende proces af. Europa zou voor de bespreking van dit wetgevend proces een ad-hocwerkgroep creëren met twee vertegenwoordigers per lidstaat, voor België zal één daarvan in ieder geval de federale diplomaat zijn die bij de Belgische permanente vertegenwoordiging bij de EU instaat voor financiële zaken. De permanente vertegenwoordiging tracht op die manier het wetgevende proces mee te volgen.

Elke overheid maakt nu ook een meer realistische selectie van de projecten, met oog voor de budgetten die zij er zelf voor beschikbaar wil of kan stellen en gaat na hoe die selectie nu al informeel aan de EIB en de Europese Commissie kan worden bezorgd. De federale minister brengt in februari een werkbezoek aan de EIB. Vermoedelijk is hij bereid om boodschappen van de Vlaamse overheid te bezorgen. Omdat er geen Belgische budgetten zijn, hoeven er ook geen afspraken gemaakt te worden over de verdeling.

Naast lidstaten zullen de EIB en de Europese Commissie sterk een beroep doen op nationale stimuleringsbanken. Mevrouw Bynens geeft voor Vlaanderen de PMV en de LRM als mogelijke voorbeelden, die ook betrokken zijn geweest bij de opmaak van de Vlaamse ambtelijke lijst. Ook commerciële banken zullen kunnen fungeren als intermediair voor bijvoorbeeld de kmo-sector. Voor die kmo's is trouwens een apart budget gereserveerd, waarvoor het criterium van het volume minder telt. De werking van de EIB wordt in het fonds grotendeels doorgetrokken maar met meer risicomarges en betere leningspercentages, verwacht mevrouw Bynens. Dat zal de private sector moeten stimuleren om het hefboomeffect te creëren.

De opmerking van de heer Vanlouwe dat er restbudgetten uit bestaande programma's worden weggetrokken, klopt. Voor Vlaanderen is het heel belangrijk dat er geen cruciale impact is op zijn budgetten uit Horizon 2020. Op basis van voorlopige signalen zouden budgetten van bestaande projecten niet worden aangetast. Het wordt in elk geval opgevolgd.

Rik DAEMS,
voorzitter

Joris POSCHET
Güler TURAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CEO	chief executive officer
DGE	Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie
Ecofin	Raad van Ministers van Economische Zaken en Financiën (van de Europese Unie)
EFSI	Europees Fonds voor Strategische Investeringen
EIB	Europese Investeringsbank
Eurostat	statistical office of the European Union
FOD	Federale Overheidsdienst
GEN	Gewestelijk Expresnet
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking